

Юрій ПИВОВАРОВ,
*Надзвичайний і Повноважний Посол України
в Республіці Сенегал, Республіці Гвінея, Республіці Гвінея-Бісау,
Республіці Кот-д'Івуар і Республіці Ліберія*

«ІНІЦІАТИВА ТУТ ЗА НАМИ»

– *Уже впродовж кількох років один із пріоритетів української зовнішньої політики – це посилення взаємодії з державами Африки. Розкажіть, будь ласка, про сучасний стан відносин України з державами, де Ви акредитовані. Які сфери видаються найперспективнішими?*

– За період моєї майже дворічної роботи в регіоні можу з обережним оптимізмом сказати, що справа таки зрушила з місця. Нам вдається подекуди наново встановлювати діалог з окремими країнами Західної Африки (Гвінея-Бісау, Гамбія, Гвінея), а також поглиблювати його з іншими (Кот-д'Івуар, Сенегал, Ліберія, С'єрра-Леоне). Усі країни різні. Кожна з них потребує окремого підходу. Коли я говорю «підхід», то маю на увазі насамперед набір інструментів і аргументів, які мають змінити їхнє часто упереджене ставлення до України, особливо до сьогоденної України, яка героїчно протистоїть російській навалі, відстоюючи свій суверенітет, територіальну цілісність, а отже – право вільно жити. А для африканців з їхньою складною історією поняття «право вільно жити» має особливий сенс.

Говорячи про поточний стан відносин України з державами Західної Африки, наважуся вжити термін «переоцінка». Ідеться про переоцінку / перегляд укорінених впродовж десятиліть у свідомості населення цих держав низки стереотипів, пов'язаних переважно з колишньою «советською епохою», де Україна здебільшого асоціювалася з місцем відомо чийого «молодшого брата», незаперечним пануванням у нашій країні російської мови, історії, культури, традицій тощо. Так, не дивуйтеся, але тут, в Африці, є ще індивіди, які досі так вважають.

Треба визнати той факт, що ми втратили в Африці кілька десятиліть часу. І це прикро. Сьогодні ми маємо максимально швидко, методично,

грамотно, а головне – системно надолужувати цей втрачений час. Це ми й робимо. Погоджуся з Міністром Дмитром Кулебою, що поточний етап наших відносин з Африкою – це ренесанс. Причому взаємовигідний.

Не можу не відзначити того факту, що справді відчутну роль у діалозі з африканськими країнами відіграли три турне Дмитра Кулеби Африкою (він відвідав одинадцять країн), а також рішення керівництва нашої держави відкрити цьогогоріч десять наших посольств на континенті. Прикметно, що африканці справді це цінують, чудово розуміючи складність такого рішення – насамперед його фінансові аспекти, пов'язані з російською війною. Примітно чути від очільників країн, де ми відкриваємо наші дипмісії, слова «ласкаво просимо» та «розрахуйте на нашу гостинність».

Вочевидь, сьогодні окремі країни Західної Африки сприймають наш із ними діалог переважно крізь призму російської війни в Україні, яку вони називають не війною, а радше «конфліктом» і навіть «політичною кризою». Вони не хочуть обирати між Україною і росією. Це зветься в них «нейтралітетом» або «рівновіддаленістю», яка й визначає їхню позицію не лише у двосторонніх контактах, а й на майданчиках міжнародних організацій, насамперед ГА ООН, де голосують щодо українських резолюцій.

Не можу не подякувати тут Ліберії і Кот-д'Івуару, які залишаються нашими надійними партнерами, підтримку яких ми вельми цінуємо. Відзначу також Гамбію і С'єрра-Леоне, які виразно підтримують суверенітет і територіальну цілісність України в межах її міжнародно визнаних кордонів. Решта ж країн поки продовжують, подекуди доволі вибірково, сповідувати свій нейтралітет, не забуваючи, втім, при нагоді «сипати компліменти» російському диктатору путіну.

Будьмо реалістами: це вже є результат, хай і обережний. Треба невпинно дискутувати, пояснювати, переконувати й навіть інколи підвищувати голос, щоб цей результат був кращим і вагомішим. І він обов'язково буде.

Юрій Пивоваров, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Сенегал, Республіці Гвінея, Республіці Гвінея-Бісау, Республіці Кот-д'Івуар і Республіці Ліберія

Yuriy Pyvovarov, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Ukraine to the Republic of Senegal, the Republic of Guinea, the Republic of Guinea-Bissau, the Republic of Côte d'Ivoire and the Republic of Liberia

Щодо ж найперспективніших галузей нашої взаємодії з країнами Західної Африки в торгівлі та економіці, то я не буду перелічувати цікаві конкретні проекти, які ми вже опрацьовуємо з окремими з них, адже цим можуть скористатися вельми небажані нам «фахівці». Проте зазначу, що Україна має класні пропозиції в галузях кібербезпеки, цифровізації, а також у розвитку економічної співпраці, бізнесових і міжлюдських контактів, технологічних партнерств, обміні технологіями та досвідом у сферах, що становлять взаємний інтерес.

– Які основні перешкоди доводиться долати Посольству, захищаючи інтереси України в державах Західної Африки?

– Як я вже частково згадав, у регіоні впродовж кількох десятиліть панував інформаційний вакуум щодо сучасної і динамічної України. Звісно, хтось десь щось чув про українські досягнення, але це було несистемно й фрагментарно. Нечисленна українська громада, що складається переважно з дружин африканців, які колись навчалися у наших університетах, не є поки, на жаль, згуртованим колективом з консолідованою «українськістю». З ними треба працювати, гуртувати, не лише просуваючи Україну на рівні компліментів на адресу «смачного борщу та вареників», а й централізовано залучаючи їх до усіляких дискусійних і мистецьких заходів, які мають на меті продемонструвати не лише Україну, а й українців у цих країнах, їхню красу, розум, силу, професіоналізм, доброту та кмітливість.

Доволі відчутним у країнах Західної Африки досі є хронічний (але, переконаний, виліковний!) стереотип, за яким Україна «є вікопомною сестрою росії». А «російсько-український конфлікт» або навіть «непорозуміння» – це тимчасове явище, яке є «наслідком західного втручання в братерські взаємини».

Ось таку нісенітницю доводиться спростовувати й рішуче відкидати практично регулярно. І вкрай дивує, коли до цієї риторики вдаються навіть викладачі університетів і міністри!

Традиційною в діалозі з окремими високопосадовцями і політиками є їхня нерішучість або навіть боягузтво в артикулюванні будь-якої проукраїнської тези (наприклад, небажання висловитися щодо очевидних причин і наслідків російської війни в Україні, навіть крізь призму продовольчої кризи в Африці), бо вони завжди оглядаються на те, як на це зреагує керівництво (переважно проросійське, але декларативно нейтральне) та чи це співзвучно з офіційною позицією їхньої країни.

У регіоні, хоч і обережно, але невпинно набирають обертів антизахідні настрої. Європа вже не має того авторитету, як пару років тому. Тож нині теза про те, що, наприклад, ту чи іншу ініціативу / ідею / проект / план підтримує чи схвалює європейська спільнота, вже, на жаль, не має колишнього авторитетного впливу. Це певним чином ускладнює сприйняття поміж

африканців аргументації на користь нашого євроатлантичного курсу та підтримки України з боку ЄС, не говорячи вже про НАТО.

Максимально прискіпливу увагу в країнах регіону, особливо в країні моєї резиденції, доводиться приділяти відстежуванню діяльності російської дипмісії з її наративами, поїздками, зустрічами тощо. Як я вже зазначав, декларативна нейтральність країни перебування щодо російської війни в Україні не заважає росіянам вести приховану гру з місцевими очільниками, зокрема на муніципальному рівні (мерії міст), у питанні, наприклад, встановлення партнерства між цими ж містами і «російським Кримом». Зрозуміло, що таких речей не роблять без відома локального МЗС.

Тому ці кроки необхідно миттєво відстежувати й хірургічно ампутовувати шляхом, серед іншого, максимально широкого розголосу в пресі та скеруванням до «нейтрального» МЗС переконливої ноти протесту.

Говорячи про складності роботи в регіоні, не можу оминати увагою незрозумілу для мене й більшості моїх західних колег-послів дивну політичну й комунікаційну культуру чиновників різного рівня, насамперед в МЗС. На жаль, тут чомусь вважають нормою не відповідати на вербальні ноти іноземних дипмісій. Практично всі рішення ухвалюють буквально в останню хвилину. Щоб отримати відповідь, необхідно неодноразово писати, телефонувати, набридати, але й це не гарантує результату. Бо не обов'язковість і недотримання обіцянки, на жаль, є специфічною особливістю політичного істеблішменту. І це, як ви розумієте, велика проблема.

Звісно, треба пристосовуватися до цих реалій, набиратися неймовірного терпіння й удосконалюватися, що ми і робимо.

– Пане Посол, як сприймають нас у державах, де працює Посольство? Які інструменти м'якої сили застосовує Посольство для сприяння ефективній взаємодії України із цими державами?

– По-різному сприймають. Точно можу сказати, що Україна серед більшості з цих країн «у постійному ефірі». Сенегал, скажімо, вже до цього звик, бо я регулярно присутній у пресі, на радіо чи телебаченні. Окремим медійникам це вже навіть не подобається. Гвінея і Кот-д'Івуар з невідомою цікавістю сприймають нову інформацію про події в Україні. Це, серед іншого, видно з дописів і коментарів на сторінках Посольства в соцмережах.

Вручення Вірчих грамот голові перехідного уряду, Президентів Гвінеї полковнику Мамаді Думбуї

Presentation of Letters of Credence to Colonel Mamadi Doumbouya, Head of interim government, President of Guinea

Ліберія уважно стежить за подіями в нашій країні. Вона добре розуміє Україну. Найближчим часом планую провести пресбрифінг для ліберійських ЗМІ.

Можна обережно стверджувати, що загальне сприйняття й ставлення до України в регіоні покращується й масштабується, стає адекватнішим і живішим. Тут починають звикати до українських новин, до українських тез, потреб та імперативів. Інша справа, що деякі держави вперто продовжують сповідувати «нейтралітет» у російській війні в Україні, що поки заважає бачити бажане засудження цієї війни з їхнього боку.

Але процес хай помалу, але просувається. Зауважу, що в особистому спілкуванні із чиновниками та політиками різного рівня дедалі частіше чую слова співчуття, симпатії і «готовності допомогти, чим зможу». Рік тому це було неможливо.

Звісно, тут є чимало відвертих прихильників токсичного «русского міра», які частенько дають про себе знати антиукраїнськими коментарями і виступами. Нам відомо, хто їх підготовує, проплачує і режисує в медійному просторі країни. Проте зрештою нам вдається знаходити аргументи й факти на користь правди і тверезої логіки, нівелюючи їхні публічні конвульсії.

Як я вже зазначав вище, у певному суспільному прошарку держав моєї акредитації сформувався позитивний імідж ще радянської України, де вони навчалися. Проте після розпаду СРСР вакуум інформації про Україну заповнювався комунікаційними кампаніями широко присутніх на континенті росіян.

Вочевидь, було б ірраціонально викорінювати з пам'яті африканців приємні спогади, пов'язані з перебуванням в Україні, навіть радянській. Наявність таких спогадів – це беззаперечна конкурентна перевага порівняно до інших країн, які мають вибудовувати свій імідж «з нуля».

Наше завдання сьогодні – надати форми цим ностальгічним сентиментам цільової аудиторії колись українських студентів та прив'язати їхні спогади та враження до сучасної України.

Говорячи про м'яку силу, скажу, що хоч вона й залишається глобальним трендом, багато хто розглядає її вузько – крізь призму лише культурної чи публічної дипломатії. Реальні ж індикатори ефективного використання м'якої сили налічують, за різними підрахунками, щонайменше 50 категорій, зокрема економічну, цифровізаційну й освітню.

Безумовно, ми не можемо виключати й інші елементи м'якої сили – сильну економіку, сприятливий інвестиційний клімат, передові технології, зокрема в необхідних африканцям енергетичній, гірничодобувній, сільськогосподарській галузях. В усьому цьому, звісно ж, є потенціал. Проте тут має передувати робота з формування якісно нового для

більшості африканців іміджу України та викорінювання будь-яких згадок про радянське.

– Упродовж останніх років країнами Африки котиться хвиля державних переворотів. Зокрема, до влади у Гвінеї, де Ви представляєте інтереси України, прийшли військові. Які основні рушії цих переворотів і який їхній вплив на безпечне середовище Африканського континенту загалом?

– Аналіз цього прикрого й небезпечного тренду в Африці нині помітно превалює над іншими в експертному полі країн моєї акредитації. За три неповних роки в п'ятьох країнах континенту (Малі, Гвінея, Буркіна-Фасо, Нігер і Габон) влада перейшла до рук військової хунти. Це вкрай небезпечно.

Схоже, що ситуація, яка склалася, вже ближчим часом змусить Західну Африку (усе до цього йде, на жаль) поринути у військове протистояння за участю чималої кількості держав континенту. Економічне співтовариство країн Західної Африки (ЕКОВАС) справедливо підвищує тон у спілкуванні з військовою хунтою, зокрема в Нігері, погрожуючи військовою інтервенцією. Нігерія, Сенегал, Гвінея-Бісау, Бенін і Кот-д'Івуар уже висловили свою готовність до дій.

Моє спілкування з низкою африканських (Гвінея, Нігер, Габон) аналітиків і дипломатів свідчить про те, що, на жаль, є побоювання розширення «епідемії державних переворотів» на інші країни Західної і Центральної Африки. У зоні ризику нині перебувають Чад і Сьєрра-Леоне.

Є підстави вважати, що не в останню чергу цей процес пов'язаний з активізацією росії та ПВК «Вагнер» в Африці. Уже з'являється інформація про те, що окремих військових у Нігері і Габоні консультують «фахівці з питань стратегічного планування і комунікації» ПВК «Вагнер», які мали «успішний досвід» у Малі та Буркіна-Фасо (експорт золота та нафти – це ж їхня спеціалізація!). Хто б сумнівався?

Це, якщо хочете, і є одним із рушіїв вибухонебезпечної тенденції в Африці. Плюс, як відомо, магістральна лінія московії спрямована на витіснення «колоніального західного духу» з Африки, як помпезно заявляє новий «нігерський лідер» Омар Чіані, при цьому ігноруючи неокolonіалізм «à la russe». Уважно стежимо за перебігом подій і робимо відповідні висновки.

Помітно, що московія останнім часом активно просуває (на контрасті із Заходом) тезу про те, що вона ніколи не мала офіційної колоніальної присутності в Африці. Хоча відомо про її глибоку й насильницьку колоніальну історію в Центральній Азії, на Кавказі та у Східній Європі.

Цікаво, до речі, згадати, що найближче вона підійшла до Африки у 1889 році, коли російський дослідник Микола Ашинов здійснив несанкціоновану місію з метою закріпитися на континенті. Він висадився з невеликим контингентом у Сагалло, місті на території сучасного Джибуті, і на короткий час оголосив його «Новою Москвою» (!). Однак Джибуті вже

З Міністеркою закордонних справ Гвінеї-Бісау Сузі Карлою Барбозою

With Suzi Carla Barbosa, Minister for Foreign Affairs of Guinea-Bissau

російської війни. Як президенти, так і міністри закордонних справ Ліберії і Кот-д'Івуару, з якими я регулярно комунікую, рішуче засуджують криваву російську війну в Україні та, здається, пропускають крізь себе біль і страждання українців, глибше їх відчують. Обидві країни, на моє відчуття, ближче до серця сприймають значення слів «суверенітет і територіальна цілісність України». І ми їм за це дякуємо.

Вочевидь, Монровія і Абіджан добре знають українців, пам'ятають наших миротворців, які зробили значний внесок у налагодження мирного життя, демілітаризацію збройних угруповань і підтримання сталого миру в цих двох країнах. Важливо те, що ці дві дружні нам держави досі цінують це, відзначаючи професіоналізм, мужність, витримку і гуманізм українських миротворців.

Ми цінуємо їхню підтримку українських ініціатив на міжнародних майданчиках, насамперед у ГА ООН, де Ліберія і Кот-д'Івуар потужно голосують за наші резолюції. Ви справедливо зазначили, що обидві країни приєдналися до Міжнародної Кримської Платформи, рішуче засуджуючи злочинну росію за анексію українського Криму.

Таке підґрунтя, звісно, є потужним мотиватором для нас максимально активізувати з ними політичний діалог і поглиблювати торговельно-економічне співробітництво за всіма можливими напрямками. Переконалий, ми збільшимо наш товарообіг попри російську війну.

З Ліберією, наприклад, ми маємо намір уже найближчим часом розглянути й реалізувати кілька важливих проєктів, спрямованих, серед іншого,

тоді було окуповано французами, які менш ніж за місяць вигнали знахабнілого Ашинова та його «дослідників». Інстинкти працюють...

– Ліберія та Кот-д'Івуар досить тісно пов'язані з Україною: наші миротворці сприяли відновленню в них стабільності. Також ці держави підтримують Україну в межах Генеральної асамблеї ООН і долучилися до Кримської платформи. Які перспективи розвитку українсько-ліберійських та українсько-івуарійських відносин? На основі чого слід розбудовувати нашу взаємодію?

– Так, це дві з п'яти країн моєї акредитації, з якими, у певному розумінні, мені легше працювати принаймні в контексті оцінювання подій в Україні крізь призму

на розвиток дорожньої інфраструктури в країні та послуг цифровізації, а також інші цікаві ініціативи, які Міністр Дмитро Кулеба обговорив із Президентом Джорджем Веа під час нещодавнього візиту до Монровії. Не буду розкривати всіх карт.

Кот-д'Івуар також є нашим перспективним партнером у Західній Африці, з яким нам є над чим працювати. Не варто звужувати наше співробітництво лише до імпорту із цієї країни бобів какао, які є необхідними інгредієнтами для нашої кондитерської промисловості, або до українського експорту певних видів сировини. Ми вже працюємо над низкою програм в енергетиці, освіті, сільському господарстві, високих технологіях, видобувній і переробній галузях. Сподіваюсь, ми невдовзі побачимо результати.

Паралельно ми працюємо над низкою візитів високого і найвищого рівнів, що додатково стимулюватиме реалізацію попередньо досягнутих домовленостей.

Головне: ми маємо що запропонувати нашим ліберійським та івуарійським партнерам. Ми бачимо перспективу й активно рухаємося вперед.

– За час повномасштабної війни росії проти України спочатку Президент Гвінеї-Бісау Умару Сісоку Ембало, а згодом – делегація африканських лідерів, зокрема Президент Сенегалу Макі Салл, відвідували і нашу державу, і побували в росії з «мирними планами». Безсумнівно, війна впливає на продовольчу ситуацію в Африці, тож місцеві політичні еліти зацікавлені в якнайшвидшому мирному врегулюванні, і не обов'язково з дотриманням інтересів України. Пане Посол, як посилити українську позицію щодо завершення війни, зокрема ефективніше наголошувати на тому, що перемога України – єдиний прийнятний варіант?

– Так, це справді був «парад мирних планів», які начебто здатні врегулювати російську війну в Україні. Добре пам'ятаємо тодішній медійний антураж довкола т.зв. китайського «мирного плану», бразильського, ватиканського і, врешті, африканського, який став найгучнішим і найцитованішим у міжнародних медіа.

Я мав певну дотичність (зокрема в частині Сенегалу) до підготовки африканської місії на чолі з Президентом ПАР Сирілом Рамафосою до Києва 16 червня 2023 року, як, власне, і до візиту Президента Гвінеї-Бісау Умару Сісоку Ембало 26 жовтня 2022 року.

Моїм твердим переконанням тоді й зараз є те, що всі ці «мирні плани» від наших партнерів не є досконалыми, а отже, не є життєздатними. Усі вони вперто не враховують українських реалій, які для авторів цих концептів є лише кількома формальними реченнями в тексті нашвидкуруч надрукованого документа. То була просто (дозволю собі таке словосполучення) «данина моді»: якщо хтось прагне позиціонувати себе миротворцем, то чому не я?

У численних моїх розмовах з африканськими політиками й високими чиновниками я доволі чітко відчував їхні побоювання не сподобатися росіянам, розіслати путіна, «адже ж саме від нього, на їхнє глибоке переконання, залежить рішення про завершення війни». Їхньою метою було всадовити Україну за стіл переговорів з головним російським злочинцем. А на яких умовах – то вже інша / другорядна (!) історія. «Ні, так не буде з Україною», – наголошував я. І це дуже не подобалось окремим із них.

Я й досі переконаний, що теза «завершити цю війну» (дякувати, що не «конфлікт» або «кризу»), яку неодноразово артикулювали Сіріл Рамафоза та Азалі Ассумані, чинний Голова Африканського Союзу, і яку потім безліч разів ретранслявали інші африканські чиновники, мала на меті суто один гіперстрижневий елемент – розблокувати українську пшеницю в портах для її максимально швидкого експорту, насамперед до Африки, яка вже відчуває наслідки російської війни, що набули вигляду численних випадків голоду.

У відповідь на мою пряму пропозицію до африканців сказати це, не боячись, в очі путіну, аби він розблокував нашу пшеницю, яка відразу піде до Африки, звучали фрази на кшталт «ну, знаєте, треба знаходити золоту середину», «вміти чути співрозмовника» тощо.

Ми, звісно, вдячні всім нашим африканським партнерам за прагнення висловитися на користь миру в Україні та запропонувати певні ідеї під назвою «дорожня карта» чи «мирний план», які б передбачали перемовини з

З Міністеркою закордонних справ, африканської інтеграції та діаспори Кот-д'Івуару Кандією Камарою

With Kandia Camara, Minister for Foreign Affairs, African Integration and the Diaspora of Côte d'Ivoire

міжнародним військовим злочинцем путіним, але, на моє переконання, їм слід навчитися бути справжніми авторитетними посередниками-миротворцями (якщо вже братися за цю благородну і вкрай складну місію), а не виступати переважно месенджерами-ретрансляторами ідей кремлівського диктатора. Тоді, можливо, такі колективні місії і мали б результат.

Як показує аналіз ситуації, принаймні в країнах моєї акредитації, уже ніхто практично не згадує про відомі «мирні місії чи плани» для України. Усі, хто хотів зрозуміти, вже зрозуміли, що це були здебільшого політико-кон'юнктурні речі, покликані покращити імідж окремих політиків.

Очевидно, що єдиним інструментом покласти край російській війні в Україні є Формула миру Президента Володимира Зеленського, яку визнають і підтримують дедалі більше країн світу, серед яких є також кілька африканських. Переконаний, згодом їхня чисельність зросте.

– Які методи використовує росія, щоб впливати на політичну та економічну ситуацію в Західній Африці? Які ефективні інструменти протидії цьому Ви б виокремили?

– Російська пропагандистська машина посіла чітко структуроване й почесне місце у зовнішній політиці московії. Мав задоволення нещодавно порівняти інтерв'ю послів цієї країни в трьох африканських державах, метою яких, серед іншого, було висвітлення «доленосних і неймовірних досягнень» цьогорічного саміту «росія – Африка».

Складно знайти емоційно й семантично збалансовані слова, щоб утриматися від реалістичної оцінки ключових тез російських дипломатів. Який же це «советізм» з усіма його атрибутами оббріхування опонентів, самовдоволення і манії величі! Ну просто «під копірку».

Перевіреним із часів колишнього СРСР інструментом поширення московією власних наративів є професійно вибудована брехня, стиль якої красномовно успадковано від стандартів радянської дипломатії. Ця відверта брехня доволі дозовано (і щедро проплачено) подекуди з'являється тематичними блоками як у друкованих медіа, так і на радіо й ТБ окремих африканських країн.

Вельми «ходовою» стратегією в московитів є цілеспрямована дискредитація країн Заходу / НАТО / ЄС тощо з метою виходу на африканські ринки, що, як узяти до уваги чутливий контекст колоніального минулого, подекуди, на жаль, знаходить підтримку в африканському суспільстві.

Варто також виокремити важливий стратегічний трек росіян, а саме мілітаризацію країн континенту в широкому контексті – від озброєння до наявності військових консультантів у керівництві відомих африканських країн.

Загалом сучасні методи впливу росіян у Західній Африці не зазнали, як на мене, помітних змін, як порівняти до минулих. Про креативність, оригінальність, глибокий аналіз подій або навіть переконливу французьку

(у франкомовних країнах регіону) у живому спілкуванні росіян із журналістами сьогодні говорити не доводиться. І це добре. Ми це використовуємо.

Які наші інструменти протидії російській пропаганді й методам впливу? Скажу так: усі можливі. Це і наша проактивність у медійному полі, діалог з експертними колами, бізнес-середовищем і, звісно, з керівництвом країн моєї акредитації, насамперед з їхніми зовнішньополітичними відомствами. Наш козир – це правда, об'єктивність, факти, цифри, фотофіксація і сильні безапеляційні меседжі.

Можу стверджувати, що ініціатива тут за нами.

– Яких заходів уживає Посольство для активізації політичних, економічних, культурних та освітніх зв'язків між Україною та державами Вашої акредитації?

– Здається, у попередніх моїх тезах я вже частково згадував про окремі заходи в цьому зв'язку. Можу лише сказати, що весь наявний інструментарій контактів і впливу на динаміку наших відносин із країнами моєї акредитації ми використовуємо сповна.

Звісно, інтенсивність діалогу з кожною країною різною. Так, наприклад, для розв'язання невідкладного питання з окремою країною я напряму контактую з Президентом або з Міністром закордонних справ. Зрозуміло, що це максимально пришвидшує процес. Інші країни мають власну культуру комунікації. Я про надто жорстку забюрократизованість і формалістику:

З Міністеркою закордонних справ та сенегальців за кордоном Аїсатою Таль Саль

With Aïssata Tall Sall, Minister for Foreign Affairs and Senegalese Abroad

З полковником Мамаді Думбуєю, головою перехідного уряду, Президентом Гвінеї

With Colonel Mamadi Doumbouya, Head of interim government, President of Guinea

треба невинувато довго чекати відповіді на будь-яку вербальну ноту. Доводиться залучати персональні контакти, радити оптимальніші варіанти розв'язання питань, навіть інколи відходити від дипломатичних «реверансів», називаючи речі своїми іменами. А це, як відомо, не подобається багатьом чиновникам. Але врешті вдається таки зрушити справу з місця.

Тобто підхід до діалогу з країнами не може бути уніфікованим. Моделюємо, прораховуємо, адаптуємо до реалій та використовуємо в кожному окремому випадку найоптимальніший варіант.

Є дивні речі в культурі (політичній, комунікаційній) окремих країн, які, на мою думку, нам дуже складно сприйняти. Тобто ти зустрічаєшся з міністром, домовляєшся про конкретні речі, їхні часові рамки, тиснеш руки, фотографуєшся, а вже наступного дня жоден із контактів, які були присутні на цій зустрічі, не реагує ні на дзвінки, ні на повідомлення, ні на листи. Питання: навіщо марнувати час і виставляти себе з не зовсім привабливого боку? Очевидно, що це шкодить (потенційному) партнерству, а головне – здатності довіряти.

Тому наступного разу ти додатково перевіряєш, пересвідчуєшся, що контакт / проєкт / контрагент надійний, і лише потім радиш українській стороні вести з ним розмову.

Це стосується, на жаль, багатьох сфер, де ми можемо мати гіпотетичне партнерство з певними африканськими країнами.

Я не буду зупинятися на конкретних заходах з боку Посольства, бо їх чимало. Окремі, як ви розумієте, мають конфіденційне забарвлення. Але назагал скажу, що палітра наших заходів доволі широка: від зустрічей, пресбрифінгів, конференцій, круглих столів, візитів у регіони, відвідання парламентів, підприємств і компаній – і аж до подекуди неприємних розмов із посадовцями, з врученням нот протесту. Така в нас робота, бо головне – це результат.

– *На Вашу думку, які основні міфи та упередження щодо регіону Вашої діяльності, які панують серед українських політичних і дипломатичних кіл, потрібно подолати?*

– Почну з того, що африканці впродовж принаймні останніх півтора-двох років стали помітно більше себе любити та амбітніше себе позиціонувати як регіон, за який у світі починається справжня боротьба. Від політиків і бізнесменів країн моєї відповідальності дедалі частіше можна почути фразу «це ж ми вам більше потрібні, ніж ви нам». Можна сказати, що вони починають почуватися «в тренді», а тому стають, якщо хочете, дедалі капризнішими й перебірливішими.

Це відчуття (зазвичай невинувдане) дає їм змогу подекуди поводитися зверхньо, додаючи штучної демонстрації власної важливості. Це можна побачити в спілкуванні як із депутатами парламентів, так і з міністрами й клерками міністерств і установ, а надто економічного блоку.

Тому якщо ще років п'ять тому багато хто, зокрема українські бізнес-оператори / інвестори / експортери, вважали нескладною справою влучно запропонувати африканським партнерам те, чого справді потребує країна (і це спрацьовувало), то тепер треба готуватися до «прискіпливішого кастингу», щоб вибір припав на тебе.

Західна Африка змінюється. Повільно, але змінюється. Треба намагатися краще зрозуміти, куди ти йдеш, що можеш запропонувати, на які ризики готовий піти, наскільки маєш ресурс терпіння протистояти усталеним тут принципам необов'язковості, забудькуватості, інколи абсурдної забюрократизованості й схильності до отримання певної категорії подарунків. Так, тут є випадки корупції. Країни борються із цим явищем, але поки, на жаль, без помітних результатів.

Тому хочу порадити потенційним українським партнерам, які готові йти на цей ринок, бути обережними, набратися терпіння й обов'язково консультуватися з Посольством з будь-якого питання. Ми залюбки допоможемо й порадимо, як краще вчинити, бо є речі, про які дізнаєшся лише з часом.

Отож, як кажуть, у добру путь!